Gemeente Amsterdam

Retouradres: Postbus 94652, 1090 GR Amsterdam

Gemeente Amsterdam
Commissie Persoonsgegevens

PER E-mail
GGD Tav de heer 5.1, 2, e
Kopie: de heer 5.1, 5.1, 2, e
Kopie: CIO, J. Flippo
Kopie: Stedelijk Directeur Sociaal, de heer E. Ten Hulsen

Datum	4 juli 2016
Ons kenmerk	U160071
Behandeld door	Mw. 5.1, 2, e
Doorkiesnummer	5.1, 2, e
Faxnummer	nvt
E-mail	5.1, 2, e @amsterdam.nl
Bijlage	1
Onderwerp	Advies Commissie Persoonsgegevens Amsterdam

Geachte heer, mevrouw,

Op de vergadering van de Commissie Persoonsgegevens Amsterdam (CPA) van 26 mei 2016 was namens u een vertegenwoordiging aanwezig van de gemeente Amsterdam. Bij het agendapunt "Onderzoek GGD naar gezondheid schoolgaande kinderen" heeft de CPA het navolgende besproken.

De CPA heeft op basis van de verstrekte informatie op dit moment geen overwegende bezwaren tegen de werkwijze bij het onderzoek en de aangepaste documentatie. Afgesproken is dat de GGD een beschrijving van het werkproces uitwerkt en die koppelt aan de daarvoor geldende wettelijke grondslagen. De CPA krijgt daarnaast graag inzage in de uitgevoerde Privacy Impact Assessments.

Ook adviseert de CPA bezwaarformulieren niet door het kind bij de leerkracht te laten inleveren, maar die per post rechtstreeks naar de GGD te laten sturen.

Verder is het wenselijk om de nieuwe aanpak voor 2017 te bespreken. Afgesproken is om het onderwerp in mei 2017 opnieuw te agenderen.

Bijgaand treft u tot slot een zakelijke samenvatting aan van hetgeen over het agendapunt is besproken.

Ik vertrouw er op u aldus voldoende geïnformeerd te hebben.

Hoogachtend,

5.1, 2, e

5.1, 2, e

Mr. E.F. van Hasselt
Plv. Voorzitter Commissie Persoonsgegevens Amsterdam

Commissie Persoonsgegevens Amsterdam
Uittreksel van het verslag van de openbare vergadering op donderdag 26 mei 2016

5. Onderzoek GGD naar gezondheid schoolgaande kinderen (GGD Cluster Sociaal)
De CPA heeft enkele vragen over de privacywaarborgen bij dit onderzoek gestuurd mede vanwege signalen dat er met vragenlijsten gewerkt wordt waar niet vooraf advies over gevraagd is. De GGD heeft enkele folders toegestuurd en schriftelijke antwoorden op de vragen. De CPA heeft begrepen dat er een aanpassing komt van de folders.

De GGD geeft aan dat de folders elk jaar aangepast worden in de zomervakantie ter informatie over de wijze waarop het onderzoek in het komend schooljaar wordt uitgevoerd. 2016/17 is een overgangsjaar waarbij al een nieuwe methode ingevoerd wordt, maar de formulieren in het basisonderwijs nog via de leerkrachten worden verspreid en ingezameld. Vanaf 2017/18 wordt ook in het basisonderwijs naar analogie van de methode in het voortgezet onderwijs alleen nog gewerkt met een digitale database en komt er dus niets meer in handen van leerkrachten.
Bij het onderzoek maakt de GGD sinds jaar en dag gebruik van algemeen aanvaarde gezondheidsvragenlijsten voor twee doeleinden: ter voorbereiding op het jaarlijkse persoonlijke consult met de leerling en voor epidemiologisch onderzoek. Beide doeleinden vloeien voort uit de wettelijke taken van de GGD op het gebied van publieke gezondheidszorg. De lijsten worden wel regelmatig op onderdelen aangepast aan nieuwe inzichten bij het RIVM of ervaringen en veranderde werkwijzen intern bij de GGD zelf. Bij de digitale vragenlijst Jij en Gezondheid voor het voortgezet onderwijs zijn nieuwe onderdelen in de plaats gekomen van het voormalige Emovo-onderzoek. De Emovo-vragenlijst bleek niet geschikt voor risicoanalyse en is nu omgebouwd tot een valide screeningsinstrument. Veel GGD 's zijn al overgestapt op het gebruik van die nieuwe lijst. Dat wil men ook gaan doen voor het basisonderwijs, zodat ook landelijk trends eerder zijn op te sporen.
Het afnemen van vragenlijsten gebeurt al meer dan tien jaar in Amsterdam. Over anderhalf jaar wordt ook bij de 5- tot 10-jarigen uitsluitend gewerkt met digitale lijsten.

De CPA vraagt of er een duidelijk onderscheid te maken valt tussen onderdelen waarbij de rechtmatigheid voortvloeit uit de Wpg – Wet publieke gezondheidszorg - en anderzijds de WGBO – Wet op de Geneeskundige Behandelingsovereenkomst. Als de vragenlijst kan leiden tot iets wat verder gaat dan alleen het verzamelen van gegevens, valt dat onder de WGBO en zouden kind en ouders daar expliciet mee moeten instemmen.

De GGD geeft aan dat het juist een combinatie is in de collectieve taak om zowel de trends onder de populatie te volgen en individuele zorg te verlenen. Een consult begint met het bespreken van de antwoorden op de vragenlijst. Maar daarna worden de gegevens geanonimiseerd geanalyseerd op populatieniveau zodat men trends tijdig kan onderkennen en daar preventief beleid op te ontwikkelen. Aan de antwoorden op de vragen van het afzonderlijke kind kan de arts beoordelen of acuut ingrijpen nodig is. Maar door de aggregatie van antwoorden op anoniem populatieniveau kan men zien of er sprake is van trends.

De GGD wil wel nadenken over het explicieter duiden van de verschillende fases in dit proces, gekoppeld aan de wettelijke grondslagen en verplichtingen.

De CPA wijst op het risico dat een kind een paar dagen na het invullen van de vragenlijsten uit de klas gehaald wordt waardoor iedereen weet dat er met dat kind iets aan de hand is dat samenhangt met die vragenlijst. Dat schijnt op sommige scholen gebeurd te zijn. De vraag is dan of dat geen inbreuk is op de vertrouwelijkheid en wat de leerkrachten daarvan te weten krijgen.

De GGD erkent dat dit zou kunnen voorkomen, maar dat daarmee nog niet bekend is wat er aan de hand is, hooguit dat er wat aan de hand is. De leerlingen wordt vooraf verteld wat de bedoeling is van de vragenlijsten en hoe daarmee wordt omgegaan. Tot en met vmbo-t wordt elk kind in een persoonlijk consult gezien. Bij kinderen op havo en vwo wordt gewerkt met risicosignalering aan de hand van de vragenlijsten en datgene wat bekend is uit de voorgeschiedenis. Daar wordt over gecommuniceerd met de ouders. Dat valt onder de WGBO. In de praktijk wordt 40% van die kinderen nog wel gezien. De leerkrachten spelen bij dit jeugdonderzoek alleen nog een rol in het basisonderwijs tot het volgend schooljaar, in het vo gaat nu al alles digitaal.

De CPA is benieuwd hoe ouders de folder ontvangen.

De GGD zegt dat de folder met een begeleidende brief en informatie over de bezwaarprocedure rechtstreeks naar het huisadres gestuurd wordt. Formulieren kunnen zij opsturen of op school aan de mentor laten overhandigen. Deelname is overigens niet verplicht. Een kind ouder dan 16 jaar mag daar zelf over beslissen, onder de 16 jaar is het de bedoeling dat het formulier samen met de ouders wordt ingevuld. In het basisonderwijs moet een deel van de vragenlijst door de ouders worden ingevuld. In het vo krijgen de leerlingen een inlogcode die gegenereerd is door het elektronisch bestand. Ter verificatie wordt dan wel nog gevraagd de geboortedatum in te vullen.

De CPA is benieuwd of de vragenlijst door iedereen begrepen wordt.

De GGD zegt dat die daarop wel vooraf getoetst wordt. In het gesprek met de arts wordt ook wel nagegaan of alles begrepen is. Bij klassikaal invullen van de lijst kunnen de kinderen bij vragen altijd hun vinger opsteken en dan komt er iemand van de GGD naar ze toe om vragen toe te lichten. Die vragen hoeven ze dus niet klassikaal te stellen of aan hun leerkracht.
Na invulling van de digitale lijst komt er bij de antwoorden een icoontje te staan. Aan de kleur kan men zien of het antwoord duidt op een gezonde, twijfelachtige of ongezonde gewoonte. Daar kan men vervolgens op doorklikken, ook vanuit huis, om meer informatie te achterhalen, bijvoorbeeld over de schadelijkheid van een waterpijp. Doorklikgedrag wordt overigens niet vastgelegd of bewaard.

De CPA is benieuwd of er een PIA - Privacy Impact Assessment – is gedaan.

De GGD zegt dat dit over het hele proces gebeurd is.

De CPA merkt op dat in het formulier voor het basisonderwijs staat dat er alleen gegevens anoniem bewaard worden. Dat klopt niet helemaal omdat er in het behandeldossier ook gegevens opgeslagen worden.

De GGD zegt dat het beeld niet wordt overgenomen in het behandeldossier. De arts legt wel de bevindingen van zijn consult vast en de ingevulde vragenlijst vormt een aanleiding voor vragen van de arts. Maar de gegevens worden niet zonder meer of automatisch in het behandeldossier opgenomen. Er zal een zin aan het formulier toegevoegd worden dat de ingevulde gegevens niet automatisch in het dossier terechtkomen, maar dat dit alleen gebeurt met gegevens die nodig zijn voor de behandeling van het kind in kwestie.

Actiepunten

De CPA stelt voor op een later moment verder te praten over het PIA, de verwerking van de gegevens, de beschrijving van het proces in fasen gekoppeld aan de wettelijke grondslagen en de nieuwe aanpak op een moment dat aansluit bij de planning van de GGD. Besloten wordt dat mei 2017 een geschikt moment is. Dat zal zo op de termijnagenda worden opgevoerd. De secretaris zal te zijner tijd contact opnemen met de GGD. Ook adviseert de CPA bezwaarformulieren niet door het kind bij de leerkracht te laten inleveren, maar die per post rechtstreeks naar de GGD te laten sturen.